

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **A. S.** ,

oskarżonego z art. 212 § 1 k.k.,

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 listopada 2024 r.,

skargi pełnomocnika oskarżyciela prywatnego J. P.

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w
Warszawie

z dnia 24 kwietnia 2024 r., sygn. VI Ka 1281/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 21 sierpnia 2023 r., sygn. II K 1004/22,

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. orzeka zwrot opłaty od skargi na wyrok sądu odwoławczego
na rzecz oskarżonego.**

Antoni Bojańczyk Igor Zgoliński Paweł Kołodziejcki

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Legionowie wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2023 r., sygn. II K 1004/22 uniewinnił oskarżonego A. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu, że pomógł i oskarżył J. P. o kradzież drzewa pomimo tego, że w dniach, w których A. S. miał posądzić J. P. o kradzież i uznać go za złodzieja, tj. 14-27.03.2022 r., nie było go na działce, bowiem przebywa tam w okresie letnim, a drewno, które znajduje się na jego działce pochodziło z wycinki jego drzew, na które miał pozwolenie z Dyrekcji Leśnictwa, tj. czynu z art. 212 § 1 k.k. (*pkt I*) oraz zasądził od oskarżyciela prywatnego na rzecz oskarżonego zwrot kosztów procesu w kwocie 1.333,20 zł (art. 632 pkt 1 k.p.k.) (*pkt II*).

Rozstrzygnięcie to zostało poddane kontroli odwoławczej na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego, który wyrok sądu pierwszej instancji zaskarżył w całości — na niekorzyść oskarżonego. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2024 r., sygn. VI Ka 1281/23 uchylił zaskarżony wyrok sądu *a quo* i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Legionowie do ponownego rozpoznania.

W skardze na wyrok sądu odwoławczego obrońca oskarżonego A. S. zaskarżył orzeczenie Sądu *ad quem* w całości i zarzucił temu orzeczeniu naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k., które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik rozstrzygnięcia, poprzez przyjęcie, że wystąpiły przesłanki uzasadniające uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji, pomimo, że taka podstawa uchylenia orzeczenia nie nastąpiła.

W konkluzji autor skargi na wyrok sądu odwoławczego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego A.S. skarga na wyrok sądu odwoławczego okazała się zasadna w zakresie wyartykułowanego w niej zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 437 § 2 *in fine* k.p.k., co skutkowało

koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temuż sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Ma rację skarżący, że uchylając wyrok Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 21 sierpnia 2023 r., sygn. II K 1004/22, i przekazując sprawę oskarżonego A. S. do ponownego rozpoznania temuż sądowi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie uchybił przepisowi art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.

Chodzi tutaj nie tylko o to, że sąd odwoławczy powołał się jednocześnie na dwie z wymienionych w ustawie postępowania karnego podstaw wydania wyroku kasatoryjnego, tj. — z jednej strony — na zmaterializowanie się zakazu *ne peius* (art. 454 § 1 k.p.k.), z drugiej zaś przepis na zaistnienie układu, o którym mowa w art. 437 § 2 zd. drugie *in fine* k.p.k. Wydanie orzeczenia kasatoryjnego na podstawie tak zabiegających się podstaw należy ocenić jako błędne, bowiem wewnętrznie sprzeczne.

Blokada procesowa, o której mowa w przepisie art. 454 § 1 k.p.k., aktualizuje się wszelako jedynie w sytuacji wyczerpania wszelkich możliwości dowodowych (tj. zarówno w płaszczyźnie prawidłowej oceny dotychczas już dopuszczonych i przeprowadzonych dowodów, jak i po przedsięwzięciu czynności zmierzających do uzupełnienia niepełnej podstawy dowodowej sprawy, bądź to na wniosek stron, bądź też z urzędu przez organ procesowy). W takiej tylko sytuacji, tj. w układzie w którym dokonanie ponownej oceny zgromadzonych dowodów albo przeprowadzenie nowych prowadzi do konieczności wniosku o konieczności przypisania sprawstwa i skazania oskarżonego, dopuszczalne jest uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Tymczasem lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie przekonuje, że instancja odwoławcza tylko nominalnie powołała się na art. 454 § 1 k.p.k., bowiem wyrażenie poglądu w przedmiocie winy oskarżonego było w świetle przeprowadzonych do tej pory dowodów nie tylko przedwczesne, ale wręcz niemożliwie. Nie sposób nie zwrócić uwagi na to, że sąd *ad quem* wskazał na konieczność dopuszczenia i

przeprowadzenia przez sąd pierwszej instancji dodatkowych dowodów, tj. przesłuchania świadków („(...) *zaskarżone orzeczenie należało uchylić i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, gdyż zachodzi konieczność uzupełnienia materiału dowodowego i rozpoznania wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia aspektów sprawy*”; „*przy ponownym rozpoznawaniu sprawy sąd I instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe dążąc do wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy (...)*” — rubryka 5.3.1.4.1. uzasadnienia formularzowego wyroku sądu *ad quem*; *Zapłatywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania*).

Skoro tak, to jako sprzeczne i nie do pogodzenia z tak ujętymi przyczynami wydania orzeczenia kasatoryjnego przez Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie jawi się wskazanie przezeń (także) na regulację art. 454 § 1 k.p.k. jako na przyczynę i podstawę prawną uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji (rubryki 5.3.1.4.1. uzasadnienia formularzowego, por. też rubrykę 3.1 uzasadnienia formularzowego), bowiem w sprawie nie zostały przeprowadzone dowody pozwalające na dokonanie ustaleń faktycznych przemawiających jednoznacznie za uznaniem sprawstwa oskarżonego A. S. .

Jeżeli zatem niejako „pominąć” tę podstawę wydania orzeczenia kasatoryjnego jako zdecydowanie przedwczesną w dowodowym stanie sprawy, bowiem kolidującą ze wskazaniem na konieczności przeprowadzenia przez sąd *meriti* dodatkowych dowodów, to nasuwa się w takiej sytuacji pytanie, czy prawidłowo uznała instancja odwoławcza, że konieczne było w sprawie postąpienie w myśl dyspozycji przepisu art. 437 § 2 zd. drugie *in fine* k.p.k.?

Na tak postawione pytanie należy jednak odpowiedzieć negatywnie. Rzecz w tym, że w układzie faktycznym sprawy nie istniała konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości przed sądem pierwszej instancji. Dla wypowiedzenia się w kwestii ewentualnej odpowiedzialności karnej za zarzucony A.S. czyn polegający na tym, że pomógł on i oskarżył J. P. o kradzież drzewa pomimo tego, że w dniach, w których A. S. miał posądzić J. P. o kradzież i uznać go za złodzieja, tj. 14-27.03.2022 r., tego ostatniego nie było na działce, bowiem przebywa tam w okresie letnim, a drewno, które znajduje się na jego działce pochodziło z wycinki jego drzew, na które

miął pozwolenie z Dyrekcji Leśnictwa, konieczne będzie jedynie uzupełnienie przewodu (a nie jego przeprowadzenie na nowo w całości), tj. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka M. S. (por. w tym zakresie wnioszek dowodowy zawarty w piśmie pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego z dnia 1 sierpnia 2023 r., *k. 89 akt*). Wprawdzie wniosek ten nie był zbyt czytelny co do tego, na jaką okoliczność miałyby zeznawać świadek M. S. , jednak wątpliwości te zostały rozwiane w samej treści uzasadnienia apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, *k. 110v akt*, oraz — przede wszystkim — przez załączone do tego środka odwoławczego oświadczenie M. S. z dnia 22 sierpnia 2023 r., *k. 113 akt*. Ewentualnie byłoby wskazane przesłuchanie także innych świadków-sąsiadów, właścicieli działek w T., z którymi mógł rozmawiać oskarżony i z którymi mógł się ewentualnie dzielić opinią w sprawie rzekomego zachowania J. P. (w tym zakresie jednak kluczowe będzie odebranie depozycji od świadka M. S.). Uzupełnienie zarysowanych powyżej zaniechań dowodowych sądu pierwszej instancji nie jest tożsame z koniecznością przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Rzeczą sądu odwoławczego jest uzupełniające przeprowadzenie sygnalizowanych przez oskarżenie dowodów osobowych, które pozwolą na wypowiedzenie się odnośnie tego, czy oskarżony opiniami na temat J. P. i jego rzekomego zachowania dzielił się z innymi właścicielami działek w T. . W zależności od charakteru tych dowodów sąd odwoławczy bądź to wyda orzeczenie kasatoryjne, jeżeli dowody te potwierdzą sprawstwo zarzucanego czynu (art. 454 § 1 k.p.k.), bądź też wyda inne orzeczenie (zaskarżony wyrok utrzyma w mocy bądź też go uchyli i umorzy postępowanie), jeżeli będą istniały ku temu wystarczające podstawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w wyroku. Orzekając ponownie Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie uwzględni zaprezentowane powyżej wskazówki odnośnie dalszego postępowania.

O zwrocie opłaty od skargi na wyrok sądu odwoławczego na rzecz A. S. rozstrzygnięto w oparciu o przepis art. 527 § 4 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.

[J.J.]

[ał]

Antoni Bojańczyk Igor Zgoliński Paweł Kołodziejski

